

Annotation.

Formulation of the problem. The low level of development of the agrarian economy in developing countries, high population growth puts to the fore the solution of the food problem - providing basic foods. The most important in this respect to the complete satisfaction of these countries in the grain. The modern face of increasing global food crisis, the Arab countries are an absolute necessity in cereals, as well as processed products legumes.

The results of the study. In this paper the features of the development of grain production in the Arab countries of the global food crisis. Analyzed the importance and role of grain subcomplex in the region. Proved that agriculture in Iraq, Jordan, Lebanon and Syria are different between certain characteristics and different levels in meeting the needs of the country, and in the creation of the gross domestic product. However, common to these states of the Arab East is the fact that the national agricultural complex does not provide the population's food - most of them are imported from abroad. Level of agricultural production and its development depends on the availability of agricultural material and energy resources. Investigated by a State policy to address the food hazard.

Conclusions. The directions improve grain production with the natural and economic characteristics of the region. Determined that the strategic goal of increasing the efficiency of grain production of the Arab East is the creation of a system that provides stabilization, continuous development and improvement of the efficiency of production, taking into account the climatic conditions of production and the low level of technical and technological equipment.

Keywords: grain farming, grain market, global food crisis, cooperation, food security.

УДК 65.012.32

Хацер М.В., к.е.н., доц.
Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ГРУП СУБ'ЄКТІВ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН

Анотація. У статті визначено основні групи суб'єктів корпоративних відносин та надана їх характеристика з врахуванням особливостей корпоративного управління в Україні.

Ключові слова: групи суб'єктів корпоративних відносин, корпоративне управління, корпоративні відносини, об'єкти корпоративних відносин, суб'єкти корпоративних відносин.

Постановка проблеми.

Проблеми, що постали перед вітчизняними суб'єктами господарювання потребують пошуку нових та удосконалення старих шляхів їх вирішення. Посткризова трансформація економіки вимагає суттєвого підвищення ефективності всіх видів діяльності підприємств України. Особливо це стосується залучення грошових коштів.

Традиційні шляхи залучення грошових коштів, такі як банківські кредити та використання чистого прибутку зараз є досить не ефективними і знижують можливості розвитку українських підприємств.

Вартість банківських кредитів та не бажання банків кредитувати на строки більше одного року суттєво знижують ефективність використання даного традиційного інструменту поповнення грошових коштів вітчизняних суб'єктів господарювання.

Посткризовий розвиток та стагнація економіки України призвели до того, що більшість підприємств працюють або збитково, або суттєво знизили розміри чистого прибутку по зрівнянню з докризовим періодом.

Таким чином, необхідно шукати альтернативні шляхи залучення грошових коштів. Таким шляхом для акціонерних товариств є активне залучення коштів акціонерів та потенційних інвесторів. У докризовий період даний шлях залучення грошових коштів використовувався не досить активно і причиною тому були суттєві проблеми корпоративного управління, що не дозволяли його ефективно використовувати.

Виходячи з всього вище наведеного, зараз, для вітчизняних акціонерних товариств, питання удосконалення корпоративного управління є одним з найактуальніших.

При цьому, однією з базових проблем, що потребує вирішення є проблема визначення та характеристики груп суб'єктів корпоративних відносин.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми.

Слід зазначити, що визначення та групи суб'єктів корпоративних відносин досить детально вивчені закордонними і вітчизняними вченими. Однак, головною проблемою наукових досліджень у цьому напрямку є те, що є суттєві розбіжності серед вчених стосовно того, як формувати та кого відносити до груп суб'єктів корпоративних відносин.

Серед науковців, що внесли суттєвий вклад у дослідження груп суб'єктів корпоративних відносин можна відмітити: Я.Л. Грітанса, В.А. Євтушевського, Г.Ю. Штерна, М.П. Мальську, О.М. Скібіцького та ін.

Ціль роботи: визначення та характеристика основних груп суб'єктів корпоративних відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У рамках дослідження, перед тим, як охарактеризувати групи суб'єктів корпоративних відносин, дамо визначення головним термінам, без яких неможливо повне розуміння даної проблеми.

Автор вважає за необхідне визначитись з наступними термінами: «корпоративні відносини», «суб'єкти корпоративних відносин», «об'єкти корпоративних відносин», «корпоративне управління».

Стосовно терміну «корпоративні відносини» автор підтримує думку Я.Л. Грітанса, що «корпоративні відносини – це спільна (об'єднана, інтегрована, корпоративна), підпорядкована одній або декільком загальним цілям дія та/або дії, поведінка зацікавлених осіб (учасників корпоративних відносин), які поєднанні корпоративними зв'язками» [1].

Суб'єкти корпоративних відносин – це учасники корпоративних відносин.

Учасниками корпоративних відносин можуть бути фізичні та юридичні особи фінансовий інтерес яких пов'язаний з діяльністю акціонерного товариства.

Об'єктами корпоративних відносин є права власності на акції акціонерного товариства та права, що надаються акціонерам в рамках володіння даними акціями.

Спираючись на вище наведені терміни автор вважає, що корпоративне управління – це система організаційних, управлінських, економічних взаємозв'язків між групами учасників (суб'єктів) корпоративних відносин фінансовий інтерес яких пов'язаний з діяльністю акціонерного товариства.

Оскільки у визначенні терміну «корпоративне управління» мова йде про групи суб'єктів корпоративних відносин визначимось з ними та дамо їм характеристику.

Слід зазначити, що сучасна наукова література не дає точної відповіді на те, які групи суб'єктів корпоративних відносин можна виділити.

Так, М. П. Мальська, К.Л. Мандюк, Ю.С. Занько виділяють наступні групи: емітенти (як правило, це акціонерні товариства); акціонери, тобто інвестори; менеджери корпоративного підприємства; держава в особі органів державної влади і місцевого самоврядування; кредитори та інші зацікавлені особи, які тим чи іншим способом втягуються в процес функціонування підприємства [2].

Така класифікація на думку автора має певні спірні моменти, а саме, віднесення акціонерних товариств до окремих суб'єктів та слабо розкрита категорія зацікавлених осіб.

О.М. Скібіцький, В.В. Матвеев, Л.І. Скібіцька виділяють наступні групи суб'єктів корпоративних відносин: окремі громадяни - власники корпоративних прав; власники та менеджмент окремого підприємства; емітент цінних паперів; державні та недержавні органи, які здійснюють пряме або опосередковане регулювання руху корпоративних прав і діяльності підприємств; фінансові посередники [3].

Така класифікація на думку автора має певні спірні моменти, а саме: не досить зрозумілі перші дві групи суб'єктів, не зрозуміло куди віднести юридичних осіб – власників акцій акціонерного товариства, емітент виокремлюється в окремий суб'єкт корпоративних відносин, досить слабо представлені інші суб'єкти корпоративних відносин.

В.А. Євтушевський до суб'єктів корпоративного управління відносить акціонерів, державу, фінансових посередників, менеджерів та працівників корпоративних підприємств [4].

Дана класифікація, на думку автора є не повною, тому що практично не торкається інших суб'єктів корпоративних відносин, окрім держави, працівників підприємства та фінансових посередників.

Спираючись на вище наведене автор пропонує виділяти три основні групи учасників (суб'єктів) корпоративних відносин:

1. Власники акціонерної власності (акціонери).
2. Менеджери акціонерного товариства.
3. Інші групи учасників корпоративних відносин.

Розглянемо дані групи детальніше та охарактеризуємо їх.

Акціонери. Поділяються на дві підгрупи, які мають певні розбіжності в рамках корпоративних відносин. Ці підгрупи: мажоритарні акціонери (власники великих пакетів акцій); міноритарні акціонери (власники малих пакетів акцій).

Дохід отримують в якості дивідендів та позитивної зміни курсової вартості акцій.

Зацікавлені в прибутковій діяльності акціонерних товариств та у зростанні курсової вартості їх акцій.

Ризики пов'язані з банкрутством, неприбутковою діяльністю та перерозподілом акціонерної власності на користь менеджменту і інших акціонерів акціонерного товариства.

Впливають на діяльність акціонерного товариства опосередковано трьома шляхами: через проведення зборів акціонерів, обрання того чи іншого складу ради директорів і схвалення чи несхвалення діяльності органів управління корпорації; шляхом продажу власних акцій, впливаючи тим самим на їх ринковий курс; створюючи можливість поглинання корпорації акціонерами, не дружніми до діючих органів управління [2].

Менеджери акціонерного товариства. Поділяються на дві підгрупи, які мають певні розбіжності в рамках корпоративних відносин. Ці підгрупи: Спостережна рада; виконавчі органи (правління або одноосібний виконавчий орган – директор).

Дохід отримують у вигляді гарантованої заробітної плати, всі інші види винагороди мають другорядне значення.

Зацікавлені у стійкості свого положення, безперебійній діяльності акціонерного товариства та зниженні небезпеки впливу непередбачуваних обставин.

Ризики пов'язані з банкрутством, неприбутковою діяльністю та зміною власників акціонерного товариства.

Впливають на діяльність акціонерного товариства безпосередньо у рамках власних повноважень.

Інші групи учасників корпоративних відносин.

До них віднесемо наступні підгрупи:

- державні та муніципальні органи влади;
- кредитори;
- працівники акціонерного товариства;
- партнери акціонерного товариства (покупці та постачальники);
- контактні аудиторії (ЗМІ та ін.).

Охарактеризуємо кожен підгрупу детальніше.

Державні та муніципальні органи влади.

Дохід отримують у вигляді податків та інших платежів акціонерного товариства.

Зацікавлені у стійкості положення, прибутковій діяльності, у зростанні кількості робітників та виконанні соціальних програм акціонерними товариствами.

Ризики пов'язані з банкрутством та неприбутковою діяльністю акціонерного товариства.

Впливають на діяльність акціонерного товариства за допомогою податків, законодавчого та нормативного регулювання діяльності суб'єктів господарювання.

Кредитори.

Дохід отримують у вигляді відсотків за надані у тимчасове користування акціонерним товариствам грошові кошти.

Зацікавлені у стійкості положення, платоспроможності та прибутковій діяльності акціонерного товариства.

Ризики пов'язані з банкрутством акціонерного товариства.

Впливають на діяльність акціонерного товариства за допомогою підписаних кредитних угод.

Працівники акціонерного товариства.

Дохід отримують у вигляді гарантованої заробітної плати, всі інші види винагороди мають другорядне значення.

Зацікавлені у стійкості свого положення та безперебійній діяльності акціонерного товариства.

Ризики пов'язані з банкрутством та неприбутковою діяльністю, у рамках якої відбувається скорочення персоналу акціонерного товариства.

Мають обмежений вплив на діяльність акціонерного товариства в межах діючого законодавства.

Партнери акціонерного товариства (покупці та постачальники).

Дохід отримують в рамках договірних взаємовідносин з акціонерним товариством.

Зацікавлені у стійкості положення, платоспроможності та продовженні діяльності в певній сфері бізнесу акціонерного товариства.

Ризики пов'язані з банкрутством та неприбутковою діяльністю акціонерного товариства.

Впливають на діяльність акціонерного товариства за допомогою підписаних угод.

Контактні аудиторії (ЗМІ та ін.).

Дохід отримують у вигляді винагороди за інформацію від зацікавлених сторін у діяльності акціонерного товариства.

Зацікавлені у продовженні діяльності акціонерного товариства.

Ризики пов'язані з банкрутством акціонерного товариства.

Впливають на діяльність акціонерного товариства за допомогою розкриття інформації про його діяльність.

Висновки.

У дослідженні було розглянуто визначення та надана характеристика основних груп суб'єктів корпоративних відносин.

У подальшому необхідно більш детально розглянути роль та значення кожної з виявлених основних груп суб'єктів корпоративних відносин у корпоративному управлінні акціонерними товариствами в Україні.

Література.

1. Гританс Я.М. Корпоративные отношения: Правовое регулирование организационных форм. – М.: Волтерс Клувер, 2005. – 458 с.
2. Мальська М.П., Мандюк К.Л., Занько Ю.С. Корпоративне управління: теорія та практика. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 360 с.
3. Скібіцький О.М., Матвеев В.В., Скібіцька Л.І. Організація бізнесу: менеджмент підприємницької діяльності: навч. посіб. для студ. ВНЗ. – К.: Кондор, 2011. – 912 с.
4. Євтушевський В.А. Основи корпоративного управління: Навч. посібник. - К.: Знання-прес, 2002. — 317 с.

***Аннотація.** В статті определены основные группы субъектов корпоративных отношений и дана их характеристика с учетом особенностей корпоративного управления в Украине.*

***Ключевые слова:** группы субъектов корпоративных отношений, корпоративное управление, корпоративные отношения, объекты корпоративных отношений, субъекты корпоративных отношений.*

Annotation.

***Problem statement:** definition and description of the main groups of the entities of corporate relations.*

***Research results.** Definitions of terms “corporate relations”, “entities of corporate relations”, “units of corporate relations,” and “corporate management” have been given in the article.*

Besides, the critical evaluations of modern scientific works of Ukrainian scientists in the direction of the main groups of the entities of corporate relations have been done.

Three main groups of the participants (entities) of corporate relations are singled out based on the indication of financial interest in the activity of stock company (SC), notably: owners of SC property (shareholders); managers of SC; other groups of entities of corporate relations.

In addition to the stated above, it has been offered to divide the given groups into subgroups.

The group “shareholders” should include such subgroups as: majoritarian shareholders (owners of big packages of shares) and minority shareholders (owners of small packages of shares).

Two subgroups in the group “managers of SC” have been singled out, namely Supervisory; executive bodies (board of directors or the single executive body – a director).

In the group “the other participants of corporate relations” it has been offered to single out five subgroups: state and municipal bodies; creditors, SC employees (buyers and suppliers); contact auditoria (mass media, etc.)

Characteristics of each group of the stated main groups of corporate relations have been provided. In the group “other participants of corporate relations” every subgroup of participants has been characterized.

The characteristics of the main groups of corporate relations have been given taking into account such criteria as: “sources of profit in cooperation with the SC”, “interest”, “risks”, “instruments of influence on the SCs activity.”

Conclusions. *The research has examined the definition of the main groups of the entities of corporate relations as well the description of their characteristics.*

Key words: *groups of the entities of corporate relations, corporate management, corporate relations, entities of corporate relations, units of corporate relations.*

УДК 631.115.8:658.114.7

*Хлопоніна-Гнатенко О.І.,
здобувач Харківського національного
аграрного університету ім. В.В. Докучаєва*

РОЗВИТОК ВНУТРІШНОГОСПОДАРСЬКОЇ ГОРИЗОНТАЛЬНОЇ КООПЕРАЦІЇ НА ОСНОВІ СЕГМЕНТАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

Анотація. *Визначено перспективи розвитку кооперативних відносин через формування внутрішньовиробничої кооперації та їх сегментацію. Приводиться розроблена автором система поділу функціонуючих підрозділів виробництва на кооперативи за спеціалізацією в окремому підприємстві, як варіант подальшого розвитку виробничої сільськогосподарської кооперації.*

Ключові слова: *сільськогосподарський виробничий кооператив, сегментація виробництва, спеціалізація виробництва, кооперація, масштаб виробництва*

Постановка проблеми. *Формування кооперативних виробничих об'єднань в сучасних умовах вимагає приділення значної уваги як організаційно-правовому аспекту, так економічній стороні їх діяльності. Система кооперації в умовах кризи аграрного ринку, що існує на Україні, дозволяє створити найбільш тісний зв'язок власників на виробництві, подолати*